

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ
OLAĞANDIŞI DURUMLARDA
HIZLI DEĞERLENDİRME ve MÜDAHALE EKİBİ

ADİYAMAN
DEĞERLENDİRME RAPORU

20 ŞUBAT 2023

1. ETKİLENEN BÖLGENİN;

Coğrafi özellikleri

Adıyaman ilinin kuzey kesimi dağlık ve engebeli, Güney kesimlerinde geniş ovalar vardır. Doğusunda Diyarbakır, kuzeyinde Malatya, batısında Kahramanmaraş, güneyinde Gaziantep ve Şanlıurfa illeri ile çevrilidir. İlin doğusunda Torosların güneydoğu uzantısı olan Malatya dağları, güneydoğusunda Atatürk Baraj Gölü yer alır. Doğusundan Fırat Nehri ile çevrilidir. İlin kuzey kesimi genel anlamda dağlık ve engebeli iken güney kesiminde geniş ovalar bulunur.

Tahmini büyüklük (kentin ne kadarı etkilenmiş)

İlin toplam nüfusu 600 bin, şehir merkezi nüfusu 300-350 bin civarında. Aralık 2022 verilerine göre 22 252 Suriyelinin yaşadığı bilgisi alındı. Bölgenin geçim kaynağı tarım özellikle tütün üretimi ve hayvancılık olmuş. Gölbaşı merkez nüfusu 50 bin olup bunun 35 bini şehir merkezinde yaşamakta. Depremle beraber halkın büyük çoğunluğu göç etmiş. Şehirde 300 bina enkaz altında kalmış. Besni: Toplam 78 bin ilçe merkezi nüfusu 40 bin nüfusu var. Merkezde daha çok Suriyelilerin kaldığı, diğer kesimin köylere gittiği biliniyor.

Sosyoekonomik özellikler (göç alıyor mu, hakim ekonomik etkinlik, ...):

Kentte 22.252 Suriyeli yaşamaktadır.

Etkiyi şiddetlendirebilecek bölgesel özellikler / riskler var mı? (iklim koşulları, nüfus hareketleri, sanayii tesisleri, ...):

Kış koşulları, geceleri eksi derecelere inen sıcaklık hem arama kurtrma hem de barınma koşullarını çok olumsuz etkilemiş etkilemektedir.

Bir yandan Suriye'den göç alırken diğer yandan gençlerin sıklıkla batı ülkelerine göç ettiği biliniyor. Hâkim nüfus içerisinde yaşlı oranı yüksek.

2. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Nüfusu TÜİK 2022 yılı verilerine göre 635.169 olarak bildirilmiştir. Yıllık nüfus artış hızı %0,48 (2021-2022). 2019 nüfus verilerine göre ilin kaba doğum hızı binde 18,7, kaba ölüm hızı binde 5,6'dır. Adıyaman Valiliği resmi web sitesinde 2021 yılı ilçe nüfus dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

İLÇE/Bel	TOPLAM
Besni	77.207
Çelikhan	15.294
Gerger	16416
Gölbaşı	50.150
Kahta	127.534
Merkez/Adıyaman Bel.	312.207
Samsat	7.313
Sincik	16.341
Tut	9.686
TOPLAM	632.148

	Etkilenen nüfus (sayı)	Ölü ³	Yaralı	Kayıp
Edinilen bilgilere göre - (Bilgi kaynağı ¹ : (kriz masası, sağlık müdürlüğü, toplum, medya...))	Merkez:350.000 Gölbaşı: 50.000 Besni:77.000	8000		
Tahmininiz ²	.	12000		

1 Kriz merkezi, sağlık kurumları vb. 2 Gerekli görüyorsanız 3(ODD'nin büyüklüğü, ölü sayısına göre değerlendirilir: Günlük ölüm sayısı / Toplam nüfus * 10,000 formülüne göre hesaplanır. Bu hız 10,000'de 1'in altındaysa hafif, 1 ile 2 arasındaysa orta, 2'nin üzerindeyse kritik kabul edilir)

Etkilenen nüfus şu anda nerede?

(**Bilgi kaynağı**: kriz masası, belediye, sağlık müdürlüğü, hastaneler, toplum, medya...)

Besni: Yaklaşık 500 ila 1000 kişi göç etmeden kalmış.

Gölbaşı: Deprem sonrası son durumda toplam 15 bin merkezde olmak üzere 3 bin kişinin kaldığı biliniyor

3. TEMEL GEREKSİNİMLER

Su - Kaynaklar / Kullanılabilir durumda mı? / Miktar (= 35 lt/gün/kişi + sağlık merkezi için 40 lt/gün/yatan hasta) / Nitelik / Depolama / Dağıtım / Dezenfeksiyon olanakları (Kriz masasının verdiği bilgi + HD gezisi sırasında edinilen bilgi)

(**Bilgi kaynağı**: kriz masası, belediye, sağlık müdürlüğü, hastaneler, toplum, medya...)

20.02.23 tarihinde sabah ilk olarak 10 No'lu ASM ve Çevre Sağlığı Birimi'ne dönüştürülen eski 2 No'lu Acil Birimi'ndeki çevre sağlığı teknisyenleriyle görüşülmüş ve su-sanitasyon işleriyle ilgili bilgi alınmıştır. Verdikleri bilgilere göre:

- Normalde Adıyaman Belediyesi'nin şehrin kuzeyinde iki su deposu varmış. Buralarda kullanılan otomatik klorlama cihazları çalışıyormuş, ama tam sağlıklı olmadığını söylediler. Bu nedenle her gün depoların çıkışında klor ölçümü yapıp 0,3-0,7 ppm arasında tutmak üzere klorluyorlarmış. Süper klorlama yapılmıyor. Ancak hem binalarda kalan olmadığı için hem de borularda kırıklar olabileceği için şehir şebekesine kuzeydeki birkaç mahalle dışında su verilmiyormuş. Bu nedenle çadırli geçici yerleşim yerlerine tankerlerle bu depolardan, su

istendikçe gönderiliyormuş. Tankerlere konan suda da klor ölçümü yaptıklarını ancak çadırların olduğu yerlerdeki depolarda artık ölçüm yapılmadığını söylediler.

- İçme suyu olarak sadece ambalajlı su kullanılıyor. Depolardaki su kullanma suyu olarak kullanılıyor. Pek çok çadırkent mutfağı ve aş evinde yemeklerde de ambalajlı su kullanıldığını görülmüştür.
- Evlerin önünde kurulan bazı çadırlar kullanma suyu olarak apartman veya evlerin bahçelerindeki kuyuların suyunu kullanıyormuş.
- Adıyaman Belediyesi pek çalışmıyor. Çeşitli illerden gelen belediyeler destek veriyor çöp toplama vb. için. Çöplerin bir kısmını yaktırırlar. Geri dönüşüm ve depolama alanı çalışmıyor.

Gıda-

(Bilgi kaynağı: kriz masası, belediye, sağlık müdürlüğü, hastaneler, toplum, medya...)

Sıcak yemek ve şişe suyu 48 saatten sonra sağlanmaya başlamış. Yemekler güzel ve çeşitli. Çünkü belediyelerin çok sayıda aş evi var, buralarda bol miktarda şişe suyu bulunuyor. Ancak tuvalet sıkıntısından dolayı insanlar az yemeye çalışıyor, kabızlık şikâyeti yaygın.

Bazı çadır bölgelerinde açık alanda yemek pişirme söz konusu.

Barınma (Evlerin hasar durumu, Kamu binalarının hasar durumu / Geçici yerleşim alanlarına (GYA) gerek var mı? GYA için düşünülen bölgelerin uygunluğu – açık arazi, spor salonu, halı saha gibi / Giyecek, battaniye, çadır, ısınma gereçleri / tuvalet gereksinimi)

(Bilgi kaynağı: kriz masası, belediye, sağlık müdürlüğü, hastaneler, toplum, medya...)

Merkezdeki halk sağlığı uzmanı arkadaştan aldığımız listeye göre şehir merkezinde 16 adet çadırkent diye nitelenen çadırlı geçici yerleşim alanı var. Ancak gün içinde ziyaret ettiğimiz bir çadırkent yetkili kendilerinin 32 nolu çadırkent olduğunu ve toplam çadırkent sayısının 36 olduğunu söyledi. Kimse tam olarak sayının kaç olduğunu bilmiyor. Zaten çadır kent olmayan, herhangi bir altyapısı, suyu, tuvaleti olmayan, 2-3 çadırdan 50 çadıra kadar çok sayıda çadırın bir arada bulunduğu dağınık, gayri resmi geçici çadır yerleşim yerleri var. Bunlar genelde evlerin önündeki arsalarda, apartman bahçelerinde veya mahallelerdeki küçük park alanlarında bulunuyor. Bunların da bazılarını ziyaret ettik. Ya evlerinde girip çıkıyorlar, ya da yakındaki bir tekil tuvaletten vb. ve çevredeki aş evlerinden yararlanıyorlar. Bu çadırları vatandaşlar AFAD'dan veya çadır dağıtan bir kurumdan alıp evlerinin karşısına veya yakınına kuruyor. Bazı küçük çadır öbeklerini de bazı kurumlar kurup gitmiş. Ama sadece çadırlar kurulmuş, pek bir hizmet ve altyapı yok. Merkezde bu tarzda birkaç yüz çadır var.

Ancak şehirde çeşitli tahminlere göre sadece 50-100 bin kişi kalmış. Şehir dışına (özellikle Adana, Mersin, yakın iller ve büyük şehirlere) çok fazla göç var. Köylere giden çok insan da var. İnsanlar daha çok korktukları için köylerde kalıyormuş (hayalet şehir oldu burası diyorlar). Ancak köylerde de yıkım olduğu için evlere giren çok yokmuş. Köyler için de çadır arıyorlar.

- TPAO KONTEYNİR GEÇİCİ YERLEŞİMİ: Şehirdeki tek konteynir yerleşimi TPAO Adıyaman Bölge Müdürlüğü bahçesinde. 40-50 tane konteynir kurulmuş ve hem personel hem de dışarıdan bazı aileler kalıyor. Sağlık hizmetleri özel hastanelerden biri tarafından veriliyor. Ayrıca kurumun işyeri hemşiresini gördük, o da sağlık hizmetleriyle ilgileniyor, bizi kendisi bilgilendirdi. Su, gıda vb. hizmetleri düzenli.

TPAO Konteynır Geçici Yerleşimi

- 7 NOLU ÇADIR KENT (EĞRİÇAYI PARKI): 250 çadır var, 165'i dolu ve 645 kişi barınıyor. Çadırların bazıları iyi ama bazıları (özellikle İran Kızılayı amblemlili olanlar) yazlık çadır. Bunlarda soba da yok. Bazı park oturma çardakları kapatılıp çadıra dönüştürülmüş. Çadırlar toprak-çim zemine kurulmuş. Çadırların içinde palet vb. yükseklik yok. Bazı çadırlarda döşek ve battaniye yok. Bir STK destek veriyor ama yetersiz. Sağlık çadırı ve hekim yok. Yandaki atletizm pistindeki çadır kentindeki UMKE çadırlarından faydalanıyorlar. Tuvalet var, kanalizasyona bağlı. Banyo yok. Yemek dağıtımı sabit değil. Aş evleri gelip gidiyor. Bir UNHCR çadırı var ama boş.

7 No'lu Çadır Kent (Eğriçayı Parkı)

- SÜMEREVLER ATLETİZM PİSTİNDEKİ ÇADIR KENT: Çadır sayısını öğrenemedik, ama büyük ve organize bir çadır kent. Çadırlar toprak-çim zemine kurulmuş. Su ve yemek var. Yemekleri insanlar alıp çadırların önünde veya yemek dağıtılan yerin karşısında yerde yiyor, yemek yenecek özel alan yok. Çadırların içinde palet vb. yükseklik yok. UMKE çadırları var. 5 hekim, çok sayıda sağlıkçı var. Günde 400 hasta bakıyorlar, acil vaka az, olduğunda EAH'ye gönderiyorlar. Hekimler kendilerinin de kullandığı tuvaletlerin çok pis ve bakımsız olduğundan yakındı. Hijyen sorunu var. İran'ın kurduğu bir sahra hastanesi var. Röntgen cihazları da varmış.

Sümerevler Atletizm Pistindeki Çadır Kent

Sümerevler Atletizm Pistindeki Çadır Kent

- 5 NOLU ÇADIR KENTİ (ESKİ OTOGAR): 124 çadır var. Hepsi dolu. 750 kişi barınıyor. Çadırlar asfalt üzerine sık aralıklarla kurulmuş, altlarında döşek veya minderler var. Yükseklik yok. Elektrik yok, bağlamaya çalışıyorlar. Çadırlarda ısıtıcı, soba yok. Çadır aralarına açığa birkaç odun sobası kurulmuş. Su tankerle geliyor, depo var. Yemek sorunu yok. Yemekleri insanlar alıp çadırların önünde veya yemek dağıtılan yerin karşısında yerde yiyor, yemek yenecek özel alan yok. Ancak ambalajlı içme suyuna ihtiyaçları var. Özellikle yemek yapacak su eksikliği var. İstediklerini ama yeterli sıklıkta temin edilmediğini, depolar dolu bile olsa dağıtımın, lojistiğin sorunlu olduğunu söylüyorlar. Ayrıca çocuklar için vb. atıştırmalık yiyecek eksikliği var. Sadece üç öğün yemek yetmiyor, insanlara atıştırmalık lazım diyorlar. UMKE çadırı var, doktor var, psikososyal destek çadırı var.
- 1 NOLU ÇADIRKENT (YENİ OTOGAR YANI): 492 çadırdan 1470 kişi barınıyor. Göçmen aileler çok sayıda. Çadırlar düzenli kurulmuş, aralıklar çok geniş olmasa da iki sırada bir geniş sokak bırakılmış. Çadır sayısı artacak. Çadırlar torak üzerine kurulmuş, tabanına strafor seriliyor. Yükseklik yok. Çadırlarda odun sobası var. Elektrik yok, trafo bekliyorlar. Su deposu var, tankerle geliyor. Şebekeye başlamışlar ama henüz tazyik olmadığı için yetmiyormuş. Tuvalet için foseptik açılmış. UMKE çadırı var dün kurulmuş. Hemşireler var, doktor yok. Yarın geleceği söylenmiş. Hastaları EAH'ye gönderiyorlarmış. Çadırlarda tarama yapan gönüllü bir hekimle tanıştık. ÜSYE, kaşıntı şikayetiyle gelen çocuk ve yaşlılar ağırlıkta.
- 32 NOLU ÇADIRKENT (CUMHURİYET MAH. MÜFTÜLÜK ÖNÜ): Trabzon Ortahisar Belediyesi tarafından kurulan çadırlar. 60 çadırdan 450-500 kişi barınıyor. Çadırlarda odun sobası var. Zeminlerde yükseklik yok., strafor seriliyor. Tankerle gelen su var. İçme ve yemek yapmak için ambalajlı su kullanılıyor, ihtiyaç var. Yangın söndürme tüpü ihtiyacı var. Döşek ihtiyacı var. Şanlıurfa Tabip Odası'nın sağlık çadırı var. Rotasyonla gönüllü doktor geliyor.
- 3 NOLU ÇADIRKENT (TPAO ADIYAMAN BÖLGE MD KARŞISINDA YENİ KURULUYOR): Henüz boş, sadece 7 çadırdan kalanlar var. Henüz su ve elektrik yok. Birkaç açık tuvalet var, az miktarda su, itfaiye tankerleri getiriyor. 10. Komando Tugayı kuruyor. AFAD yetkilisi bilgi verdi. 350 askeri çadır. Her çadır 40-45 metrekare. Aralıklar nizami ama doğrudan toprak üzerine kuruluyor, altta branda var. Alan eğimli değil. Çadırlara soba kuruluyor.

3 No'lu Çadır Kent (TPAO karşısı)

- KESK VE DİYARBAKIR TABİP ODASININ OLDUĞU ÇADIR ALANI: İki kat brandadan oluşturulmuş 20-30 çadır. Tabanların 15 cm yüksekliğinde tahta paletler var. Su ve tuvaletler var. Yemek dağıtılıyor. Eğimli alan. Odun sobası ile ısınıyor. Çadır aralıkları çok geniş değil.

Isınma

Soba çok az yerde var, genel olarak ateş yakarak ısınma sağlanıyor.

Tuvalet

Genel olarak ciddi bir tuvalet ve hijyen sorunu var.

4. SAĞLIK HİZMETLERİ – Veri kaynakları: Kriz merkezi + Gözlem – Mümkünse kurumlara göre ayırım; değilse mutlaka toplam sayılara ulaşmaya çalışınız.

Bir önceki "TTB 14-18 Şubat 2023 Adıyaman İli Hızlı Değerlendirme Raporu"nda raporda sağlık hizmetleri ile ilgili değerlendirme ve gereksinimler ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Linkten ulaşabilirsiniz: https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/adiyaman_rapor_1418subat.pdf

5. ALTYAPI (su, kanalizasyon, elektrik şebekesi, atıklar, bölgeye ve bölgeden dışarıya, bölge içinde ulaşım ile ilgili acil gereksinim var mı? Varsa kısaca belirtiniz)

Bir önceki "TTB 14-18 Şubat 2023 Adıyaman İli Hızlı Değerlendirme Raporu"nda raporda altyapı ile ilgili değerlendirme ve gereksinimler ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Linkten ulaşabilirsiniz: https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/adiyaman_rapor_1418subat.pdf

6. GEREKSİNİMLER / YARDIMLAR

Bu tabloda öncelikli gereksinimler ile yerel kaynaklarca karşılanamayan / bölge dışından yardım isteminde bulunulması gerekenleri tür ve miktar olarak belirtiniz.

- UMKE çadırlarındaki sağlık personelinin daha iyi koşullara ihtiyacı var.
- Bazı çadırkentlerde (ESKİ OTOGAR, 32 NOLU) ambalajlı su ihtiyacı var.
- ESKİ OTOGAR çadırkentinde gıda ihtiyacı var.
- 32 NOLU çadırkentte döşek ihtiyacı var.
- Genel olarak da yeterli döşek yok.

Değerlendiricilerin gözlemleri ve önerileri

- Çadır ve çadırkent sayısı hızla artıyor. Ancak ihtiyaç tespiti yapılarak mı çadırlar kuruluyor belli değil. Bu kadar çok çadır kurulduğunda il dışına göç edenler geri döner mi? Bazı çadırkentlerde altyapı yetersizliğine de bağlı olarak çadırların bir kısmı boştu. Evlerinin yakınında ayrılmayan insan çok. Konteynir kentlerin daha hızlı kurulması gerekirdi.
- Çadırların çoğu sert zemin üzerine değil toprak veya çim zemin üzerine kurulmuş ve hemen hiçbiri yerden yüksek değil. Bazı yerlerde tahta palet yığınları gördük, ama palet kullanılan çadır çok az. Bazılarında strafor var, çoğu direkt toprak üzerine branda ve veya döşek. Şu anda büyük bir sorun yaşanmasa da ciddi bir yağmur yağarsa çadır kentlerin çoğu çamur içinde kalır ve hayat zorlaşır, hijyen iyice bozulur.
- Kömür yakılan bir çadır görmedik, ya hiç ısınma yok ya da odun sobası yakılıyor. Karbonmonoksit zehirlenmesi vakası duymadık.
- Kurallara büyük ölçüde uygun bir çadırkent neredeyse yok. Öncelik çadır bulup kurmaya verilmiş.
- Ambalajlı su ve aş evlerinden yemek dağıtımı en iyi organize edilmiş iş sayılabilir. Suyla bulaşan hastalık sorunu duymadık.
- Astım krizi, ÜSYE ve kaşıntı en çok söylenen hastalıklar. Uyuz vakası duymadık.
- Sağlık hizmeti olmayan büyük çadır kentler var.